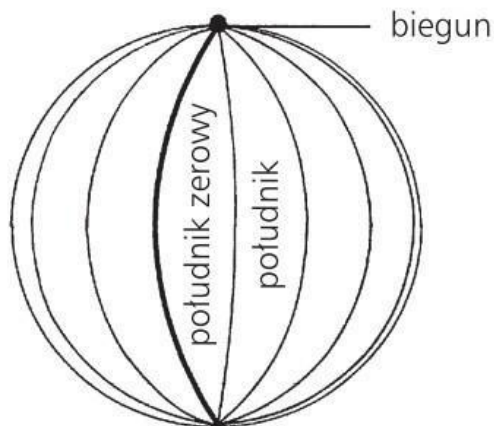
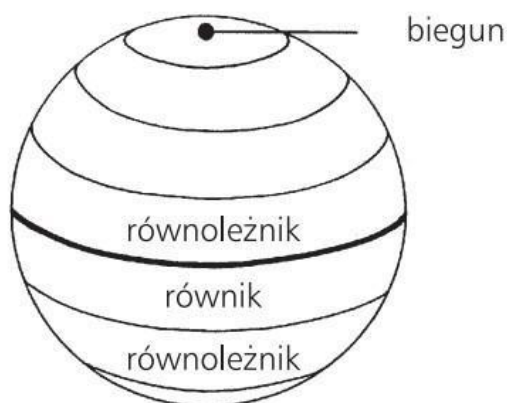

DŁUGOŚĆ I SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA – JAK WYZNACZYĆ?

Zacznijmy od podstaw ☺

południki – linie w kształcie półokręgów łączące dwa bieguny (wszystkie mają taką samą długość).

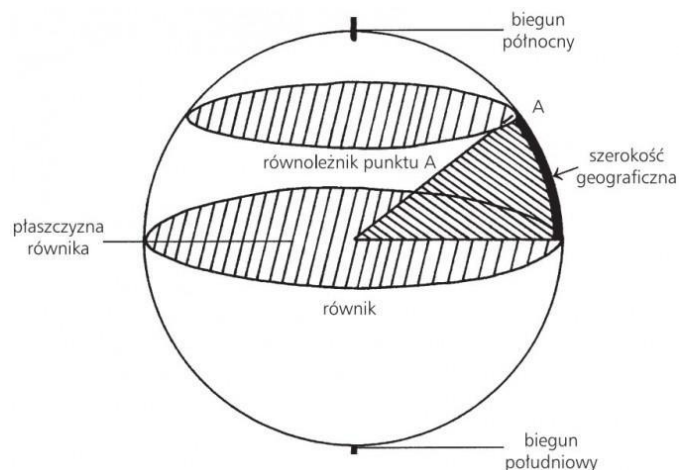

równoleżniki – linie w kształcie okręgów, przecinające się z południkami pod kątem prostym (najdłuższy równoleżnik to równik, tzw. równoleżnik 0 stopni).

południki i równoleżniki na globusie tworzą tzw. siatkę geograficzną.

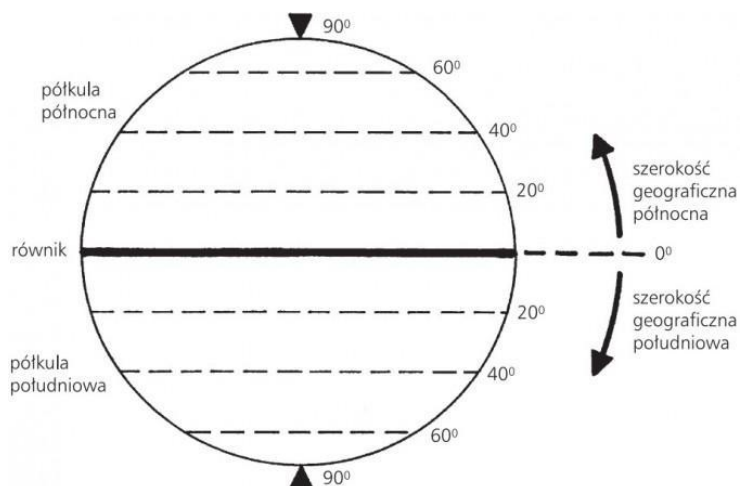
południki i równoleżniki na mapie tworzą tzw. **siatkę kartograficzną** (kartografia zajmuje się tworzeniem map)

SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA

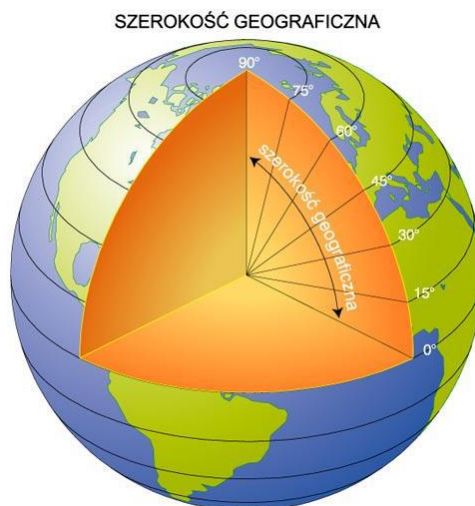

Szerokość geograficzną wyznaczamy za pomocą równoleżników. Krótko mówiąc, szerokość geograficzna będzie taka, jaką wartość ma równoleżnik, na którym znajduje się dany punkt.

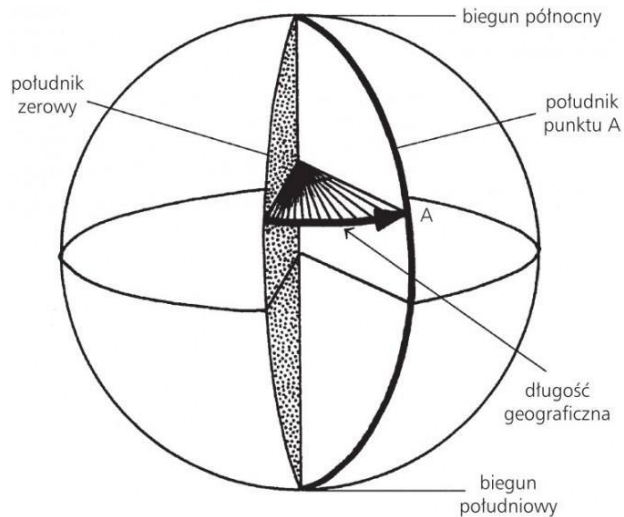
Równik dzieli Ziemię na dwie półkule – **północną i południową**. Stąd szerokość geograficzna może być północna i południowa:

wyznaczamy ją zawsze do 90° N lub S

DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNA

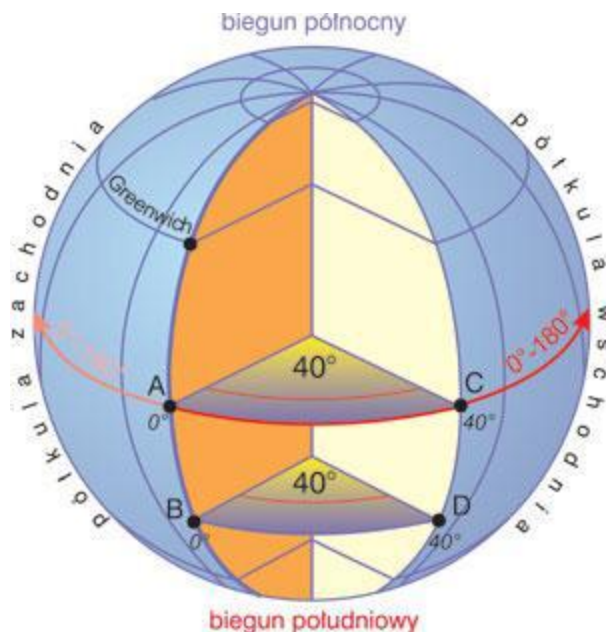

długość geograficzną wyznaczamy za pomocą południków.

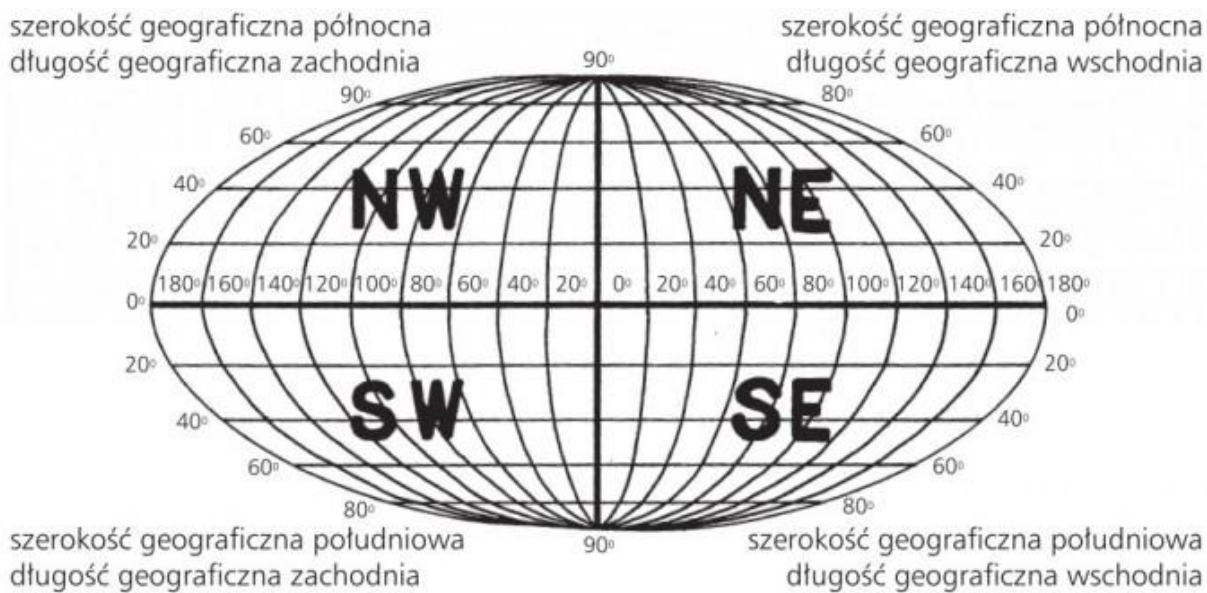
Długość geograficzną mierzy się od umownie przyjętego południka zerowego, który przebiega przez obserwatorium astronomiczne w Greenwich, dzielnicy Londynu.

wszystkie miejsca znajdujące się na półkuli wschodniej mają długość geograficzną wschodnią, a wartość południków wzrasta od 0° do 180° E.

wszystkie miejsca znajdujące się na półkuli zachodniej mają długość geograficzną zachodnią, a wartość południków wzrasta od 0° do 180° W

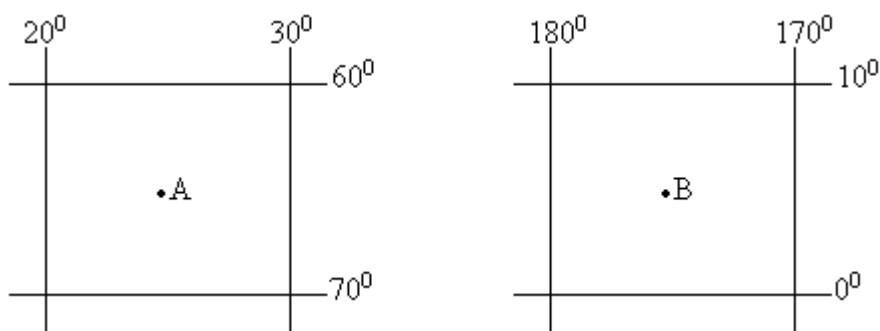

DŁUGOŚĆ I SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA NA POSZCZEGÓLNYCH PÓŁKULACH

ĆWICZENIE

Podaj współrzędne geograficzne punktów A i B

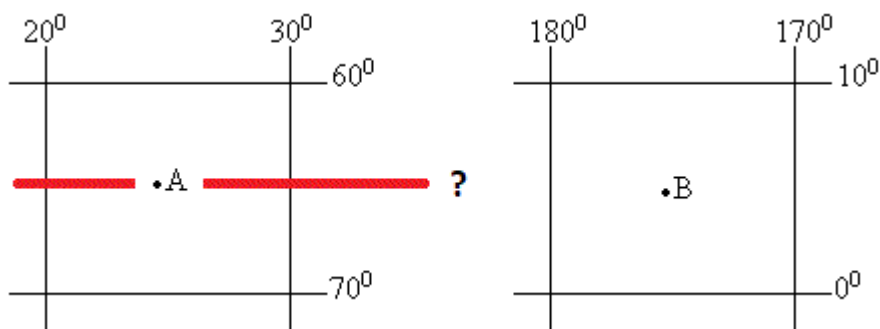

WIĘC

szerokość geograficzna punktu A:

pytanie, jak wysoko znajduje się dany punkt?

czyli tak naprawdę, na jakim równoleźniku znajduje się dany punkt?

punkt **A** znajduje się pomiędzy równoleźnikiem 60° a 70° – domyślamy się, że chodzi o równoleźnik 65° – **DOBRE !**

teraz pytanie, jaki będzie kierunek?

widzimy, że wartości stopni rosną w kierunku południowym, więc punkt **A** znajduje się na półkuli południowej (na południe od równoleźnika 0° – równika)

ZATEM

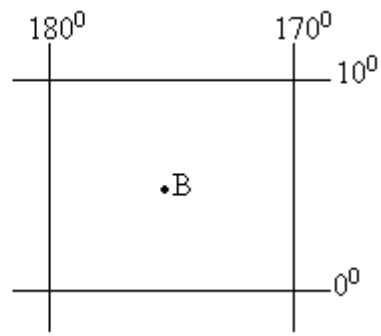
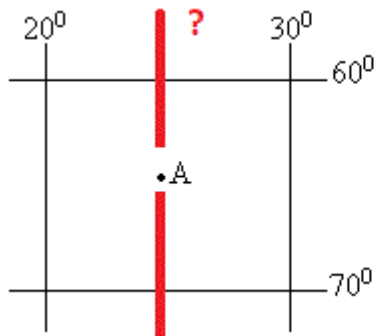
szerokość geograficzna punktu **A** wynosi:

65° S

długość geograficzna punktu A:

pytanie, jak daleko na wschód/ zachód wysunięty jest dany punkt?

czyli tak naprawdę, na jakim południku znajduje się dany punkt?

punkt **A** znajduje się pomiędzy południkiem 20° a 30° – domyślamy się, że chodzi o południk 25° – **DOBRYE !**

teraz pytanie, jaki będzie kierunek?

widzimy, że wartości stopni rosną w kierunku wschodnim, więc punkt **A** znajduje się na półkuli wschodniej (na wschód od południka 0°)

ZATEM

długość geograficzna punktu **A** wynosi:

25° E

a pełne współrzędne punktu **A** to:

szerokość 65° S

długość 25° E

Sprawdź się!

Samodzielnie wyznacz współrzędne punktu **B**. Odpowiedź znajdziesz na kolejnej stronie.

pełne współrzędne punktu B to:

szerokość geograficzna 5° N

długość geograficzna 175° W

CIEKAWOSTKA

Do określania współrzędnych geograficznych używamy specjalnych symboli:

symbolem szerokości geograficznej jest litera ϕ (czyt. fi)

symbolem długości geograficznej jest litera λ (czyt. lambda)

ZATEM

poprawny zapis pełnych współrzędnych powinien wyglądać tak:

$\phi 5^{\circ}$ N

$\lambda 175^{\circ}$ W